

Sprogskoleforløb på Arbejdermuseet og Nationalmuseet

Galit Peleg, Arbejdermuseet &
Katrine Berg Pedersen, Nationalmuseet

Published 2019

© This work is licensed under a Creative Commons Agreement between **Center for Kunst & Interkultur** and **CULINN**

Supported by

Created and managed by

In partnership with

INDLEDNING

I foråret 2017 gik Nationalmuseet og Arbejdermuseet i gang med at udvikle nye undervisningsforløb til sprogskolekursister, som en del af CULINN projektets fase 1. På begge museer lå ansvaret for udvikling hos en inspektør. Museerne kørte parløb ift. at udveksle erfaringer, tilrettelægge og koordinere forløbene samt fælles sparring og medudvikling fra en ekstern konsulent fra Københavns Sprogcenter, der blev en uundværlig sparringspartner og medudvikler. Udvikling og tilpasning af undervisningsforløb løb frem til udgangen af 2017, blev færdigjusteret i starten af 2018 og gik i drift.

MÅL

- Udvikle læringsforløb til sprogkursister.
- Udvikle medborgerskabsdidaktik.
- Øge museernes kendskab til sprogkursister som ny målgruppe.
- Styrke museernes interkulturelle kompetencer og kommunikation.
- Øge sprogkursisternes kendskab til det danske samfund, historie og samfundsmodel.
- Fremme sprogkursisternes integration og styrke medborgerskab.
- Fremme sprogkursisternes danske sprog.

MÅLGRUPPER

Lokal målgruppe

Målgruppen for undervisningsforløbene var sprogkursister på Danskuddannelse 2 (DU2) og Danskuddannelse 3 (DU3) på de sidste moduler (modul 4-6/modul 4-5). Der var et ønske om at udvikle forløb til alle sprogkursister på alle tre danskuddannelser, men det blev undervejs fravalgt at udvikle et forløb til DU1, da det ville være mere krævende og ikke kunne nås inden for den afsatte tid.

Selvom undervisningsforløbene er udviklet direkte til sprogskoler, har det vist sig efterfølgende, at også er velegnet til kursister på Dansk som andetsprog – basis, der er i gang med en AVU (almen voksen undervisning) på HF eller VUC. Her går kursister, der har færdiggjort DU2, og bliver klar til at gå videre i uddannelsessystemet.

Regional målgruppe

Der har ikke været nogen sekundær målgruppe.

Deltagende institutioner / kunstnere m.fl.

Primære deltagere på udvikling af sprogskoleforløb

Arbejdermuseet v. Galit Peleg og Linda Nørgaard Andersen

Nationalmuseet v. Katrine Berg Pedersen og Gitte Engholm.

Ditte Dræby, sproglærer og daværende konsulent hos Københavns Sprogcenter.

Diverse sprogskoler og sprogkursister til testforløb.

Sekundære deltagere til sparring og indsigt

Jesse Lee Dollerup fra Museum Vestsjælland (erfaringsdeling om målgruppe og udvikling).

Åsla Marr Westh og Mette Gottlieb, sproglærere fra CBSI – sprogcenter under Københavns Kommune (snak om målgruppe, observation af undervisning).

Lakshmi Sigurdsson, lektor UCC (oplæg og kvalificering af medborgerskab).

Gitte Funch Henriksen, lektor UCC (oplæg om interkulturelle kompetencer).

Dokumentation og evaluering

Elisabeth Colding, selvstændig filmdokumentarist (filmdokumentation af udviklingen af undervisningsforløb).

Buthaina Shaheen og Dea Halberg, Det Syriske Kulturinstitut i Danmark (evalueringsrapport).
Sofie Bervild, Laura Møller Henriksen og Niels Righolt, CKI, (filmdokumentation).

Tilhørende produktioner

Mathilde Schytz Marvit, House of Real (filmproduktion af forberedelsesfilmen 'Sprogkursister på museum').
Pia Brejnholt, grafiker på Nationalmuseet (opsætning og layout af undervisningsmaterialer samt før og efterlæremiddel).

Bevillingsgivere

Udviklingen var fuldt finansieret af CULINN projektet og Innovationsfonden.

Partnere

CKI – Center for Kunst og Interkultur
SKDK – Syrisk Kulturinstitut i Danmark
Bornholms Museum, Museum Lolland-Falster, Vardemuseerne, Immigrantmuseet og Museum Vestsjælland.

Proces

Nationalmuseet og Arbejdermuseet har udviklet undervisningsforløb til sprogskolekursister gennem overvejende parløb. Museerne har dog arbejdet i forskellige tempi og med forskellige ressourcer og har udviklet forløb til forskellige kursistgrupper; Nationalmuseet til Danskuddannelse 2, modul 4-6 og Arbejdermuseet først til Danskuddannelse 3, modul 4-5, og dernæst til Danskuddannelse 2, modul 4-6. Det gav forskellige udfordringer og erfaringer, som præciseres efterfølgende. I det følgende beskrives den fælles proces og samarbejde.

Udviklingsproces med undervisningsforløb

Research- og udviklingsfase til selve undervisningsforløbene rettede sig mod medborgerskabsteori (begreb og praksis), indblik i sprogskolers curriculum og undervisningsformer, samt besøg på sprogcentre og museer for at observere undervisning af sprogkursister.

Udvikling af de egentlige forløb blev påbegyndt med kortlægning af potentialer i udstillinger og eksisterende undervisningsforløb. Udvælgelse af tematikker, definering af læringsmål og den indledende udarbejdelse af undervisningsdesign, blev udviklet delvis gennem brugerinddragelse, hvor begge museer gjorde brug af testklasser og personer til at gå gennem udstillingerne og tale om det, de blev optaget af, for at få kortlagt muligheder og opmærksomhedspunkter hos målgruppen. Indsigterne fra den indledende rapport om syriske flygtninges møde med Danmark og opfattelse af museer, kom også til at præge udvælgelse af tematikker og refleksion over indholdet af undervisningsforløbene.

I udviklingsfasen blev det klart for os, at vi havde behov for at have en ekspert med, der kender hverdag og vilkår for målgruppen indgående – og på den baggrund blev Ditte Dræby koblet på projektet som ekstern konsulent. Ditte var med til at tilpasse fokus på medborgerskab fra det indledende projektmål i CULINN til den virkelighed sprogkursisterne befinder sig i.

Udviklingen af forløb, læremidler og tilhørende opgavemateriale blev udviklet og tilpasset gennem brugerinddragelse af sprogkursister og lærere og med sparring fra Ditte Dræby. Ditte var tilknyttet udviklingen fra juni 2017 – nov. 2017. Herefter fik museerne layoutet materialer, oplært undervisere og forløbene overgik til drift fra marts 2018.

Supplerende film

Undervejs blev vi opmærksomme på behovet for at klæde især DU2 kursister på til deres museumsbesøg, så de fik et indblik i, hvad museer og undervisning på et museum er. Derfor fik vi i produceret en lille film, som kursisterne kan se forud for museumsbesøget. Filmen kan bruges af alle museer i CULINN, der har undervisning til sprogkursister. Filmen er produceret af Mathilde Schytz Marvit fra House of Real og testet i samarbejde med sprogkursister.

Dokumentation og evalueringer

Hele processen med udvikling af undervisningsforløb er dokumenteret gennem logbøger, som de ansvarlige inspektører udfyldte en gang månedligt fra juni – december. Derudover er udviklingsarbejdet dokumenteret gennem film, der viser fælles gennemgange af udstillinger, testforløb, interviews med undervisere samt en film, hvor Ditte Dræby interviewes med Katrine og Galit fra hhv. Nationalmuseet og Arbejdermuseet. Disse film er udarbejdet af Elisabeth Colding. Se mere under 'Kontakt og links.

I foråret 2019 kom en evalueringsrapport om sprogscolekursisters oplevelse af undervisningsforløbene på begge museer, udarbejdet af Buthaina Shaheen og Dea Halberg. Rapporten bygger på observation af undervisning og interviews med sprogkursister.

I udviklingsfasen af sprogscoleforløb blev CULINN fulgt af kandidatstuderende, der har skrevet speciale og opgave om projektet:

Markedsføring

Den indledende markedsføring foregik gennem testklasser fra de mange forskellige sprogskoler, der var inviteret til gratis at afprøve forløbene og give feedback. Her igennem fik vi udbredt kendskabet til de nye forløb og det spredte sig til andre klasser på de involverede skoler.

Museerne kontaktede Uddannelsesbladet (under Uddannelsesforbundet, der bl.a. organiserer sproglærere) og de lavede en artikel om de nye sprogscoleforløb.

Derudover blev der udarbejdet en fælles flyer (digital) med reklame for forløbene på tværs af museerne, som vi sendte ud i august 2018. Samtidig trådte en lovændring i kraft, der betød indførelse af brugerbetaling for såkaldt selvforsørgende sprogkursister på alle landets sprogskoler, og i Københavns Kommune lukkede flere sprogcentre som følge af en udbudsrunde. Det betød at begge museerne oplevede en nedgang i interessen for sprogscoleforløbene. Disse omstændigheder understreger behovet for en strategisk markedsføringsstrategi.

Udfordringer

Det følgende er et sammendrag af udfordringer der var fælles for både Arbejdermuseet og Nationalmuseet. Det fremgår, hvis erfaringerne kun gælder et af museerne.

Målgruppeforståelse og medborgerskabsdidaktik

Undervisningen på begge museer skulle fremme forudsætninger for aktivt medborgerskab, og det tog lang tid at finde frem til den rette form for det. Begrebet medborgerskab er sig selv vanskeligt at forklare bl.a. fordi begrebet slet ikke kan oversættes til alle sprog, og kan være en for abstrakt størrelse. Det viste sig især at være en udfordring for Nationalmuseet.

På Nationalmuseet valgte vi at udarbejde et undervisningsforløb til danskuddannelse 2. Årsagen til dette var, at det var her behovet var størst set i relation til de eksisterende tilbud, der udbydes på landsplan. Kendetegnene ved DU2 er, at kursisterne har en kort skole- og uddannelsesmæssig baggrund fra hjemlandet, hvilket typisk er svarende til grundskoleniveau i Danmark. Målet med uddannelsen er, at kursisterne skal oparbejde kompetencer i at forstå, tale og læse dansk med henblik på at kunne klare sig på det danske arbejdsmarked.

Da vi gik i gang med at udvikle forløbet var vi meget fokuseret på emnet (det danske demokrati) og de overordnede mål om at skabe en forståelse for hvordan kursisterne aktivt kunne bruge deres stemme i lokalsamfundet gennem bestyrelser, foreninger, fodboldklubber mm. Men blev det for abstrakt for at tale om, hvordan de f.eks. kunne bruge deres egen stemme i foreninger og bestyrelser fordi mange kursister ikke havde erfaringer med dette i Danmark. Vi oplevede at det blev for omfattende at forklare foreningsarbejde og den folkelige inddragelse af borgere i bestyrelser som skolebestyrelser mv.

For begge museer kom medborgerskabstilgangen i høj grad til at udfolde sig gennem selve undervisningsformen og i mødet med museet som et demokratisk og inkluderende rum. Undervisningen foregår dialogisk og inddragende, og understøtter en kobling til de erfaringer og den viden, som kursisterne kommer med, og dialogen åbner på den måde også for en anerkendelse af dem og deres viden. Medborgerskabspædagogikken er med til at skabe en ligeværdig situation. Og det, at komme til et museum, deltage i undervisning og få historisk indblik i dele af den danske historie, giver perspektiv og forståelse for, hvordan samfundet er indrettet. En forståelse, der bidrager som en brik i et større puslespil af møder og deltagelse i samfundet, der igen understøtter forudsætningerne for medborgerskab.

Museet som barriere

Man skal være opmærksom på, at *nogle* kursisters erfaringer og opfattelser af museer er, at det er en autoritativ institution, der repræsenterer en statslig udlægning af historien. Den danske historie kan opleves som en yderligere ukendt og fjerntliggende fortid, som kursister ikke nødvendigvis finder relevant og aktuelt ift. deres egen situation.

Herudover oplevede vi, at det for nogle kursisterne kan være en stor mundfuld at skulle tage ind på museet, da det er et nyt sted for dem, og det kan være overvældende at finde vej og anvende offentlige transportmidler. Det medførte, at kursisterne fra starten af undervisningen allerede var trætte og fulde af indtryk, og at der kan være et mindre fremmøde, når kursisterne tager på ekskursion til fx museer.

Learning by doing

Udviklingen af sprogskeleforløb og arbejdet med en ny målgruppe for undervisning, har gjort os opmærksomme på egne selvfølgeligheder. Vi har erfaret at kursisterne kan have forskellige læringsstrategier og kommer ud af forskellige skole- og dannelsesstraditioner og dermed agerer forskelligt i undervisningen. Og det betyder at man som underviser ikke kan favne alle. Som underviser kan man ikke forudsætte at kursisterne har en fælles referenceramme ift. dansk historie og samfundsforhold, så begivenheder og begreber skal forklares enkelt og alment. Det har været learning by doing, fordi man opdager først sin egen indforståethed, når man står over for en gruppe, der ikke deler den. Derudover har det været en stejl læringskurve at lære at vurdere det enkelte holds niveau og tilpasse sit eget sprog, hvad angår sætningskonstruktioner og ordvalg. Det har ligeledes været en langvarig proces at forenkle og kondensere pointer i både undervisningens mini-oplæg.

Tidskrævende proces med omfangsrigt materiale

På begge museer var det tidskrævende at udvikle, teste og tilpasse det tilhørende skriftlige opgavemateriale. Opgaverne skulle kunne bruges af alle kursister, men uden at kunne forudsætte at de havde deltaget i undervisningen på museet. Sprogskolernes classesammensætning kan variere fra dag til dag, da en del kursister også skal passe praktikforløb og andre forpligtelser. Desuden er det vigtigt at indholdet formidles i en enkel, men spændende og relevant form, der passer til det sproglige niveau. Det var uundværligt dels med bistand fra Ditte Dræby ift. at ramme modulniveauet, dels få testet og få feedback på opgaverne fra kursister og lærere.

Tidskrævende kontakt til sprogskoler

En stærk relation til de omkringliggende sprogskoler er en væsentlig del af processen, hvis man ønsker at udvikle forløb til sprogskolerne både når det gælder sparring med undervisere om indhold og form, når forløbet skal testes af og når det tilhørende opgavemateriale skal udvikles og tilpasses. Og sprogskolerne

og de enkelte lærere skal have lyst og mulighed for at give feedback. Sprogskolernes hverdag var på daværende tidspunkt præget af stor uforudsigelighed, krav om hurtig progression, og der er ofte flere lærere, der underviser den samme klasse. Det betød at det var forskelligt i hvilket omfang lærerne havde mulighed for at give feedback og teste, hvilket især Arbejdermuseet oplevede ved test af det tilhørende opgavemateriale.

Oplæring af museets undervisere

På begge museer varetages undervisningen i sprogskoleforløb af studenter. Det betyder at erfaringer med målgruppen, interkulturel kommunikation mv. skal videregives til undervisere gennem oplæringen. Og dermed også at kontakten til sprogskolerne, målgruppen og erfaringerne med dem, kommer et niveau længere væk. Det kræver løbende supervision og opfølgning, så erfaringerne fra undviserne kommer tilbage til inspektøren.

På Arbejdermuseet valgte vi at kun undervisere, der har særlige pædagogiske kompetencer og/eller erfaring med sprogtilegnelse eller -undervisning, skulle undervise i sprogskoleforløbene. Det har gjort oplæringen af dem nemmere, men fordi kun få blev oplært i forløbene til at starte med, kunne vi også kun udbyde forløbene på få dage. Det gjorde det mindre fleksibelt og tilgængeligt for sprogskolerne, der er låst til de tidspunkter og dage, hvor de har undervisning.

Fravalg af DU1 forløb

Danskuddannelse 1 er for sprogkursister, som ikke kan læse og skrive på deres modersmål, samt latinske analfabeter, som ikke behersker et europæisk skriftsystem. Museerne besluttede i fællesskab at vente med udvikling af et undervisningsforløb til DU1 sprogkursister, da det blev vurderet for krævende ift. at det er studerende, der skal varetage undervisningen fremadrettet. Det blev bl.a. besluttet på baggrund af et testforløb med en DU1 klasse på Arbejdermuseet. Tilbage meldingen fra sprogskoler har været, at der generelt mangler eksterne tilbud til DU1, og at der er efterspørgsler på sådanne.

Ændrede vilkår for sprogskoler

Vilkårene for sprogskolerne er politisk styrede og virkeligheden har ændret sig for sprogskolerne efter museerne har udviklet forløbene. Der er indført brugerbetaling på de enkelte moduler på danskuddannelserne for udenlandske arbejdere, studerende og EU-borgere (flygtninge og borgere på overførselsindkomst undtaget), hvilket har betydet stor nedgang i sprogkursister på skolerne. Og skolerne er under hårdere økonomisk pres, hvilket fremadrettet har betydning for, i hvor stort omfang sprogskolerne har mulighed for at benytte sig af museernes tilbud.

Resultater

Arbejdermuseets undervisningsforløb

Kampen for det gode arbejdsliv. Et undervisningsforløb til DU3 modul 4-5. Varighed 1,5 time.

I undervisningen fokuseres på hvordan det danske arbejdsmarked er formet af kampe og kompromiser for et bedre arbejdsliv. Kursisterne får indblik i og styrket medborgerskabskompetencer gennem det faglige fokus på, hvordan samfundet (arbejdsmarkedet) er formet af aktive medborgere – og gennem selv at tage stilling til problematikker relateret til arbejdsliv og lighed.

Tilhørende materiale

Arbejdshæfte, der bruges til at understøtte undervisningen på museet.

Manual til undervisere, der beskriver forløbet samt forslag til sproglige formulering/opmærksomhed.

Lærervejledning samt skriftligt før- og eftermateriale til brug på sprogskolen, der forbereder og giver dem mulighed for at arbejde videre med tematikker på skolen.

Familien Sørensen – bolig, arbejde og fritid. Et undervisningsforløb til DU2 modul 4-6. Varighed 1,5 time.

I undervisningen fokuseres på hvordan arbejde, bolig og fritidslivet så ud for en arbejderfamilie for 130 år siden – og hvilke ligheder og forskelle der er til i dag. Kursisterne får indblik i og styrket deres medborgerskabskompetencer gennem indsigt i, hvordan samfundet har forandret sig – og gennem deres egen demokratiske deltagelse i undervisning og mødet med museet som en inddragende kulturinstitution.

Tilhørende materiale:

Fire arbejdshæfter, der bruges til at understøtte undervisningen på museet.

Manual til undervisere, der beskriver forløbet samt forslag til sproglige formulering/opmærksomhed.

Lærervejledning samt skriftligt før- og eftermateriale til brug på sprogskolen, der forbereder og giver dem mulighed for at arbejde videre med tematikker på skolen.

Nationalmuseets undervisningsforløb

Demokrati og stemmeret – fra enevælde til i dag. Et undervisningsforløb til DU2, modul 4-6 og DU3 modul 1-3. Varighed 1,5 time.

Læringsforløbet har fokus på overgangen fra enevælde til folkestyret i 1849 og undersøger, hvilken betydning de efterfølgende grundlovsændringer i 1915 og 1953 har haft for forskellige befolkningsgruppers stemmeret. Undervisningen er tilrettelagt efter målgruppens sproglige kompetencer, og kursisterne inddrages gennem både skrive- og læreøvelser, der styrker afsættet til dialog. Gennem materialitetens umiddelbarhed sættes kursisternes livsverden og forforståelse i spil for at de derigennem at kunne spejle sig i fortidens mennesker og historien.

Tilhørende materiale

Til museets undervisere er der blevet udarbejdet en forløbsbeskrivelse, der beskriver forløbets struktur og didaktiske overvejelser i forhold til eksekvering, sekvensering og sprog. Ydermere er der blevet udarbejdet et arbejdshæfte, der bruges til at understøtte undervisningen. Opgavehæftet lægger op til den induktive undervisningsform med fokus på at opnå nye læse- og skrive færdigheder, forståelse af nye begreber og fænomener. Til sproglærerne er der blevet lavet en Lærervejledning samt skriftligt før – og efterlæremiddel til brug på sprogskolen, der klæder kursister på til forløbet og som giver dem mulighed for at arbejde videre med emnet tilbage på skolen.

Film

Filmen *Undervisning på Arbejdermuseet og Nationalmuseet med sprogkursister*. Varighed 2.37 min.

Beskriver sprogkursisters udbytte af undervisning på et museum og giver en fornemmelse af museet som et vedkommende og inkluderende sted. Lavet særligt til DU2 kursister for at klæde dem på til et museumsbesøg og afmontere en evt. forestilling om museet som et autoritativt sted for kultureliten.

Div. refleksionsfilm, der dokumenterer de løbende refleksioner i arbejdet med udviklingen af sprogskeleforløb på begge museer. Se under links.

Erfaringsdeling

Frugtbart tværfagligt samarbejde

Begge museer havde stort udbytte af den eksterne konsulent med sproglærererfaring og målgruppekendskab. Det har kvalificeret og kvalitetssikret forløbene og sikret en genkendelighed for målgruppen både i selve undervisningen og i de tilhørende materialer. Samtidig har samarbejdet med den eksterne konsulent givet uvurderligt indblik i sprogskolernes vilkår og hverdag, hvilket også gjorde kontakten til sprogskolerne nemmere for museerne. Det tværfaglige arbejde styrker generelt og giver gensidige indsigter.

Ressourcer og organisatorisk opbakning

Da udvikling af sprogscoleundervisning vil være en ny opgave og et nyt felt at bevæge sig ind på for de fleste museer, er det af afgørende betydning, at der bliver allokeret ressourcer til det. Det tager tid at sætte sig ind teoretisk og didaktisk ind i medborgerskab og interkultur, at blive bekendt med danskuddannelsernes opbygning og sprogskolernes virkelighed og at udvikle forløb og materialer gennem brugerinddragelse. Derudover er den organisatoriske og ledelsesmæssige opbakning til arbejdet med nye målgrupper også særdeles væsentlig. Uden dette kan det være vanskeligt at kunne omsætte fx interkulturelle indsigter til nye formidlingstiltag og skabe organisatorisk forståelse for vigtigheden af indsatsen.

Målgruppeforståelsen og kendskab til danskuddannelser

Før man går i gang med at udvikle et nyt undervisningsforløb til sprogskolerne er der derfor særligt to parametre i forhold til målgruppeforståelse, der er vigtigt at have arbejdet med. Det ene er forståelse for selve danskuddannelserne, og det andet er en forståelse for sprogkursisterne som en mangfoldig målgruppe, og behovet for at oparbejde kompetencer i interkulturel kommunikation.

Der er i alt tre Danskuddannelser i Danmark, der hver især henvender sig til forskellige grupper af kursister, hvor særligt deres skole- og uddannelsesmæssige baggrund og deres læse- og skrivefærdigheder afgør hvilken en af uddannelserne, de kan starte på. Uddannelserne består af forskellige moduler, med forskellige sproglige krav og kompetencer. Hvert modul afsluttes med en modultest, som skal bestås, før kursisterne kan fortsætte. Det er nødvendigt at kende til indhold og form på moduler og test, inden man udarbejder et forløb og tilhørende opgavemateriale.

Sprogkursister er ikke én homogen målgruppe. Tværtimod. Det faglige, sproglige og integrationsmæssige spænd fra kursister på DU2 til DU3 varierer helt enormt og der er ofte ikke noget sammenligningsgrundlag, også selvom man får to DU2, modul 5 klasser lige efter hinanden. På trods af, at de i princippet er det samme sted i deres uddannelsesforløb, kan de sproglige kompetencer, uddannelsesmæssige baggrunde og refleksionsniveau være væsentlig forskelligt.

Interkulturel forståelse

Det danske uddannelsessystem er bl.a. opbygget på dannelseskompetencer, der fordrer det demokratiske rum, der vil styrke elevernes handlekompetencer i fx at kunne samarbejde og tage aktiv del i en proces. Det blev tidligt i udviklingsprocessen klart, hvor mange forskellige tilgange de enkelte nationaliteter har til en opgave og at de kommer med en anden uddannelsestradition i bagagen. Nogle kommer fra en autoritativ uddannelsestradition, hvor det, lidt karikeret, handler om svare korrekt og komme hurtigt i mål, mens andre kommer fra traditioner, der ligger i tråd med en demokratisk dannelsesestænkning, hvor det processen er vigtigere end det endelige resultat. Denne forskellighed gør, at kursisterne kan agere forskelligt i undervisningen.

På Nationalmuseet er hele forløbet er baseret på gruppearbejde, hvor læringen sker gennem en deduktiv præsentation, induktiv øvelse og dernæst plenum opsamling. På baggrund af ovenstående erfaring har eksekveringen af øvelser krævet en del justering, da det blev tydeligt at det deduktivt læringsrum med højere grad af styring har været mere nødvendigt end normalt.

På begge museer har det har det høj grad handlet om at give tid og rum til dels at lande på museet og udvikle øvelser, der giver mulighed for opdagelse før undervisning - og dels give pauser og tid til at udfolde de enkelte øvelser. Det gælder særligt på DU2 forløbet, hvor der kan være en større bredde i kursisters sproglige kompetencer og det kan tage længere tid at udtrykke sig. I undervisningen er der lagt stor vægt på at skabe tillid mellem kursister og underviser, idet det skaber fundament til at kursisterne kan vænne sig til undervisningsformen i de nye omgivelser.

Underviserens sproglige tilpasning er helt central

Den største barriere i undervisningen af sprogkursister, er underviseren selv. Det handler derfor om underviseren skal optræne sin sproglige opmærksomhed. Jo mere underviseren taler, des mindre forstår kursisten. Underviseren skal kunne udtrykke sig enkelt og klart. På begge museer har vi arbejdet ud fra flg. tommelfingerregler:

- Underviseren taler max 1 min. ad gangen.
- Lug ud i dit fagsprog. Når du har gjort det, så gør det 20 % mere.
- Tal gerne i nutid (især til DU2)
- Tal i helsætninger og undgå bisætninger.
- Tal enkelt, uden at tale ned. Det er voksne mennesker, ikke børn.
- Skriv gerne forslag til formuleringer i manualen til undervisningsforløbet – det letter også oplæringen, hvis undervisningen ikke varetages af dig selv.
- Undgå idiomer og metaforer, så vidt som muligt.

Udviklingsprocessen

En af de første erfaringer og vigtigste erfaringer vi gjorde os var, at man ikke bare at tage et eksisterende forløb og tilpasse det. Man skal inddrage viden omkring uddannelsernes opbygning, de forventede kompetencer og faglige fokus samt målgruppens mange facetter med i processen fra en start.

Hernæst skal man nedjustere ens forventninger til hvad man kan nå på 1-1½ time. Begge museer har få og enkelte øvelser i forløbene, og til hver øvelse er der afsat i gennemsnit 15-20 minutter. Det giver ro og gode betingelser for at kursisterne kan nå at følge med, engagere sig og deltage aktivt.

I de opsamlende øvelser skal simple spørgsmål danne rammen for dialogen. På Nationalmuseet stiller vi de samme spørgsmål ved hvert stop i udstillingerne for at skabe genkendelighed og derved tryghed. For begge museer er forløb og det tilhørende opgavemateriale bygget op omkring genkendelige øvelser fra sprogkursisternes hverdag på sprogskolen.

Det er vigtigt at have for øje, at de fleste kursister har refleksionerne qua deres alder og livserfaring, men ikke besidder sproget og derfor lader sig bremse i dialogen. Men hvis man giver dem tid til at forsøge at forklare sig, ender det som regel ud i en frugtbar samtale. Herudover er det vigtigt at underviserne trænes i at opbygge deres korte præsentationer i en passende tempo, så der er klar kommunikation og kursisterne forstår hvad der forventes af dem.

Begge museer har valgt at indføre en deltagerbegrænsning på 15 kursister plus lærere, for at opnå de bedst mulige rammer for dialog og læring.

Udstillinger kan noget forskelligt

Udstillinger kan noget forskelligt afhængig af deres formidlingsgreb. Vores erfaring er, at især interiørudstillinger med fokus på hverdagslivet er særligt velegnede til undervisning af især DU2 og DU1 kursister. De er umiddelbare, sanselige og nemmere for kursisterne at indleve sig i og at forholde sig til. Når du udvikler forløb, så inviter nogle sprogkursister ind og gå en tur gennem museet – hvad bider de særligt mærke i og bliver optaget af? Brug deres input i den videre udvikling.

Lærerigt møde for museerne

Gennem arbejdet med udvikling af forløb til kursisterne kan museet opnå at se med nye blikke på sine udstillinger og genstande og derigennem opnå vigtige indsigter i hvordan det formidlede opleves – og hvad der opleves som in- og ekskluderende. Arbejdet med sprogkursister som målgruppe giver altså også museet vigtige indsigter og erfaringer, der kan bruges i justering af forløb, men også i fremtidige formidlingsindsatser. Det anbefales at føre logbog undervejs i udviklingen for at kunne huske og dokumentere overvejelser og refleksioner undervejs.

Forløbene kan også bruges til AVU

Nationalmuseet har gode erfaringer med at undervisningsforløbet også kan bruges til kursister på AVU basis, og som er i gang med dansk som andetsprog. Det er forløb, der findes under HF/VUC. Det anbefales derfor også at tage kontakt til dem og afsøge muligheder for at samarbejde og udvikling af forløb til denne målgruppe.

Kontakt og links

Undervisningsforløb på Arbejdermuseet:

<https://www.arbejdermuseet.dk/laering/sprogskoler/>

<https://www.arbejdermuseet.dk/laering/sprogskoler/kampen-godt-arbejdsliv-du3/>

<https://www.arbejdermuseet.dk/laering/sprogskoler/du2-familien-soerensen/>

Kontaktperson:

Galit Peleg, gpe@arbejdermuseet.dk, 26 17 51 60

Linda Nørgaard-Andersen, lna@arbejdermuseet.dk, 22 81 89 54

Læringsforløb på Nationalmuseet:

<https://natmus.dk/museer-og-slotte/nationalmuseet/undervisning-paa-nationalmuseet/undervisningsforloeb/sprogskoler/>

Kontaktperson:

Katrine Berg Pedersen, kbe@natmus.dk, 41 20 60 15

Gitte Engholm, gitte.engholm@natmus.dk, 41 20 60 50

Div. film på www.culinn.dk/videoarkivet om udvikling, overvejelser og resultater af undervisningsforløbene, særligt film nr. #16 "Samtale om sprog i undervisningsforløb" med Ditte Dræby, Katrine Berg Pedersen og Galit Peleg. Og #17 og #18 der er hhv. prøveforløb med sprogkursister og underviser Jesper Ravn Hansens refleksioner på Arbejdermuseet.

Se også filmen "Undervisning på Arbejdermuseet og Nationalmuseet med sprogkursister" som kan bruges af alle museer, der udvikler undervisning til sprogkursister.

Evalueringsrapport om sprogskoleforløb findes også på www.culinn.dk/rapporter

Artikel om sprogskoleforløbene findes i Uddannelsesbladet #2, 2018 -

<https://www.uddannelsesforbundet.dk/medlemmer/medlemskab/uddannelsesbladet/bladarkiv/>

Denne CULTURE MONITOR er produceret i forbindelse med projektet CULINN i 2019

Realiseret med støtte fra Innovationsfonden